

Anonimizált változat

Fordítás

C-192/20 - 1

C-192/20. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2020. május 5.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Krajský súd Prešov (Szlovákia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. március 9.

Felperes:

Prima banka Slovensko, a.s.

Alperes:

HD

[omissis]

VÉGZÉS

A Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság, Szlovákia) a [omissis] székhelyű **Prima banka Slovensko, a.s.** [cím] [omissis] Zsolna [omissis] [azonosító szám] felperesnek **HD**, [omissis] [lakcím] kisvári lakos alperes ellen, **5083,79 euró** kamatokkal és eljárási költségekkel együtt történő **megfizetése iránt indított ügyében** a felperes által az Okresný súd Kežmarok (készmárki járásbíróság, Szlovákia) 2019. szeptember 29-i ítéletével [omissis] [ügyszám] szemben benyújtott fellebbezés nyomán

a következőképpen határozott:

a Civilný sporový poriadok (polgári perrendtartás) 162. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

1. Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 irányelvet (a továbbiakban: 93/13 irányelv), és különösen 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, az Európai Unió Bíróságának a C-96/16. és C-94/17. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletében adott értelmezésével összefüggésben, hogy **azzal ellentétes** az Občiansky zákonník (polgári törvénykönyv) 54. §-ának (1) bekezdésében foglalt védelmi keretszabályhoz hasonló szabályozás, amely nem teszi lehetővé a fogyasztó szerződéses helyzetének hátrányosabbá tételét a törvényes szabályozáshoz képest, amely szabályozás a hitel fogyasztó általi visszafizetésének késedelme esetén a hitelező számára következő jogokat biztosítja:

- a hitelező jogosult a kormányrendeletben meghatározott mértékű késedelmi kamatokra;
- a hitelező jogosult más, a hitelező által a fogyasztóval szemben alkalmazható egyéb szankciók igénybe vételére, amelyek a késedelmi kamatokkal együtt a hitel fennmaradó tőkeösszegére korlátozódnak;
- ha a hitelező által elszenvedett kár meghaladja a késedelmi kamatot a hitelező kártérítésre jogosult, még hozzá korlátozás nélkül, a ténylegesen elszenvedett kárnak megfelelő mértékben.

2. Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 38. cikkében foglalt, a fogyasztóvédelem magas szintjére vonatkozó rendelkezéssel, valamint az EUMSZ 4. cikk (2) bekezdésével és az EUMSZ 169. cikk (1) bekezdésével, hogy a fogyasztónak **[eredeti 2. o.]** a szerződéses kötelezettségek késedelmes teljesítése miatt nem a hitelező által ténylegesen elszenvedett kár ellenértékét, hanem átalányösszeget kell megfizetnie, még akkor is, ha a tényleges kár az átalányösszeget nem éri el?

Indokolás

I. A tényállás

1. HD egy négytagú család (élettárs és két kiskorú gyermek) kereső családtagja. A gyermek születését követően HD egyetlen jövedelme az újszülött gondozását szolgáló, havi 746 euró összegű időszakos szociális ellátás (anyasági juttatás) volt. Ez volt az egyetlen jövedelem, amelyet HD – kizárólag átmeneti jelleggel – 2019 októberéig kapott. HD az ellátás folyósításának megszűnését követően 550 euró összegű minimálbérnek megfelelő összegű munkabérre számított.
2. HD nem tudott visszafizetni korábbi kölcsönöket, amelyekhez havi mintegy 500 euró összegű költség kapcsolódott. A tartozások rendezése érdekében a Prima Banka Slovensko, a.s.-tól (a továbbiakban: bank) a jelen eljárás tárgyát képező új hitelt vett fel. 2016. június 17-én a bank 5700 euró összegű fogyasztói hitelt (a

továbbiakban: hitel) nyújtott HD-nek, 7,90 %-os kamattal, amely magában foglalta HD-nek a hitel 96 havi 80,68 eurós részletben történő törlesztésére vonatkozó kötelezettségét.

3. HD 2017 augusztusáig törlesztette a hitelt, 2017 szeptemberében pedig már csak a törlesztőrészlet egy részét fizette vissza. Összesen 1162,60 eurót fizetett, amelyből a bank hiteltörlesztésként 616,21 eurót vett figyelembe.
4. A szerződés megsértése miatt a bank 2017. december 28-án a hitelt azonnal esedékessé tette (default). A bank tájékoztatta HD-t, hogy a teljes hitelt egy összegben köteles visszafizetni, majd a bíróság előtt keresetet indított HD ellen a következő összegek megfizetése iránt:
  - I. a megfizetendő tőkeösszeg: 5083,79 euró,
  - II. a hitel azonnali esedékessé válásáig tartó időszak tekintetében a megfizetendő összeg utáni kamattartozás: 137,80 euró,
  - III. a hitel azonnali esedékessé válásáig tartó időszak utáni 2,21 euró összegű késedelmi kamat;
  - IV. a fennmaradó 5083,79 eurós hitelösszeg után 5%-os büntetőkamat a hitel azonnali esedékessé válásától a fennmaradó hitelösszeg törlesztéséig tartó időszak tekintetében;
  - V. biztosítási díjak: 3,96 euró;
  - VI. a kamattartozások után a hitel azonnali esedékessé válásától a fizetés időpontjáig esedékes 5%-os késedelmi kamat 137,80 euró összegben;
  - VII. **a fennmaradó 5083,79 eurós hitelösszeg után 7,90%-os szerződéses kamat, a hitel azonnali esedékessé válásától a fennmaradó hitelösszeg törlesztéséig tartó időszakra.**
5. Az Okresný súd Kežmarok (készmárki járásbíróság, a továbbiakban: járásbíróság) a kereset nagy részének helyt adott, és HD-t arra kötelezte, hogy fizesse meg a bank részére a 4. pont I., II., III., IV. és V. alpontjában szereplő összegeket [eredeti 3. o.]
6. A járásbíróság ugyanakkor a 4. pont VI. és VII. alpontjában említett részében elutasította a keresetet.
7. A járásbíróság tehát nem ítélte meg a bank részére **a fennmaradó 5083,79 eurós hitelösszeg után a 7,90%-os szerződéses kamatot a 2017. december 28-ától a fennmaradó hitelösszeg törlesztéséig tartó időszak tekintetében.** A járásbíróság e kamatok meg nem ítéletét lényegében azzal indokolta, hogy a törvény a követelés esedékessége következtében (a hitel azonnali esedékessé válását követően) a hitelező számára csak késedelmi kamathoz való jogot ír elő (a

polgári törvénykönyv 517. §-ának (2) bekezdése), e megközelítést pedig mind a Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) [omissis] [ügyszám], mind az Ústavný súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság alkotmánybírósága) [omissis] [ügyszám] megerősítette. Ezenfelül a járásbíróság arra a tényre hivatkozott, hogy egy másik bírósági eljárásban a bíróság már jogerősen kimondta, hogy a bankkal kötött szerződésnek a késedelmi kamatok keretein felüli kamatfizetésre (a továbbiakban: kamatok halmozódása) vonatkozó azonos kikötése tisztességtelen szerződési feltételnek minősül, ami azzal a hatással jár, hogy a polgári törvénykönyv 53a. §-a alapján a bank számára tilos e kikötés további alkalmazása.

8. A bank az ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be, és azt kérte a fellebbviteli bíróságtól, hogy a hitel azonnali esedékessé válását követő időszak tekintetében a késedelmi kamatokon felül a szerződéses kamatokat is ítélje meg a számára. A bank többek között az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) a C-96/16. és C-94/17. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletére hivatkozott, amelyben a Bíróság rámutatott a kamatok céljára, ami a pénz használatának díjazása a visszafizetésig.
9. Az értelmezési problémákat éppen a Bíróságnak a spanyol bíróság által előterjesztett kérdésre (C-96/16. és C-94/17. sz. ügy) válaszul hozott ítélete eredményezte. Ez annál is inkább így van, mivel a fellebbviteli bíróság különbséget tesz egyrészt az ellenértéket képező (megállapodás szerinti) kamat, mint a hitelszolgáltatás ára, másrészt pedig a törvényes késedelmi kamat, mint szankció és részleges kártérítés funkciója között. A Szlovák Köztársaság jogrendszere a spanyolhoz képest eltérően szabályozza az adósokkal szemben a késedelmes fizetés esetén alkalmazandó szankciókat. A szlovák jog egyértelműen rögzíti a követelés esedékessé válását követően alkalmazandó szabályozást, azaz 1. a késedelmi kamatot, 2. a kárt, 3. az egyéb szankciókat (például szerződésen alapuló kötbért), 4. a felső korlátot valamennyi szankció tekintetében, valamint 5. az általános törvényi szabályozástól a fogyasztó kárára való eltérés tilalmát.

II. A szlovák jog

10. A polgári törvénykönyv 54. §-ának (1) bekezdése értelmében [omissis] [bekezdés száma] a **fogyasztóval kötött szerződésben foglalt szerződési feltételek a fogyasztó hátrányára nem térhetnek el e törvény rendelkezéseitől**. A fogyasztó különösen előzetesen nem mondhat le az e törvényben vagy a különös fogyasztóvédelmi rendelkezésekben meghatározott jogairól, és másként sem teheti kedvezőtlenebbé saját szerződéses pozícióját.
11. Az Obchodný zákonník (kereskedelmi törvénykönyv) 503. §-ának (1) bekezdése értelmében [omissis] [bekezdés száma] a **kamatfizetési kötelezettség a felhasznált pénzeszközök visszafizetésének kötelezettségével egyidejűleg keletkezik**. Ha a rendelkezésre bocsátott pénzeszközök visszafizetésének határideje meghaladja az egy évet, a kamatot minden naptári év végén kell

megfizetni. Abban az időpontban, amikor a rendelkezésre bocsátott pénzeszközök fennmaradó részét vissza kell fizetni, az e rész után **[eredeti 4. o.]** esedékes kamatot is ki kell fizetni.

12. A polgári törvénykönyv 517. §-ának (2) bekezdése szerint „[a] pénztartozás megfizetésének késedelme esetén **a hitelező az adóstól a kötelezettségének teljesítése mellett késedelmi kamatot is követelhet**, amennyiben e törvény alapján nem köteles késedelmi díj megfizetésére; a késedelmi kamat és a késedelmi díj mértékét végrehajtási szabályokban kell meghatározni.”
13. **A polgári törvénykönyv 519. §-a nem érinti a hitelezőnek az adós késedelmével okozott kár megtérítéséhez való jogát; a tartozás megfizetésének késedelme esetén azonban követelhető kártérítés, olyan mértékben, amennyiben azt a késedelmi kamat és a késedelmi díj nem fedezi.**
14. A 87/1995 Zz. sz. rendelet alapján:

3. § A késedelmi kamat összege öt százalékponttal haladja meg az Európai Központi Banknak [omissis] [lábjegyzetre való hivatkozás] a tartozás megfizetésével való késedelem első napján hatályos alapkamatát.

3a. §

(1)

Amennyiben a fogyasztóval kötött szerződés tárgya pénzeszközök fogyasztó rendelkezésére bocsátása, a pénzeszközök fogyasztó általi késedelmes visszafizetésére vonatkozó szankciók együttesen nem haladhatják meg a külön jogszabály [lábjegyzetre való hivatkozás] alapján a késedelem bekövetkezése előtt utoljára közzétett teljeshiteldíj-mutató átlagát évi 10 százalékpontnál többel, és egyben nem haladhatják meg az e kormányrendeletben megállapított késedelmi kamatok háromszorosát; a hasonló fogyasztói hiteltípus teljeshiteldíj-mutatóját kell irányadónak tekinteni.

(2)

Az (1) bekezdésben meghatározott szankciónak minősül a késedelmi kamat, a szerződésen alapuló kötbér és a pénzeszközök fogyasztó általi késedelmes visszafizetése miatti egyéb szolgáltatások.

(3)

Amennyiben az (1) bekezdés szerinti szankciók elérik a rendelkezésre bocsátott pénzeszközök összegét, a pénzeszközök fogyasztó általi késedelmes visszafizetése miatti későbbi szankciók nem haladhatják meg az e kormányrendeletben megállapított késedelmi kamatot.

15. A polgári törvénykönyv 53a. §-a értelmében [omissis] [bekezdés száma], ha a bíróság a rendszeresen megkötött olyan fogyasztói szerződésben, amelynek tartalmát a fogyasztó érdemben nem befolyásolja, vagy általános szerződési feltételekben foglalt adott szerződési feltételt tisztességtelen jellege miatt semmisnek nyilvánított, vagy ha a bíróság e feltétel alapján megtagadta a szolgáltatótól az ilyen szolgáltatás teljesítéséhez való jogot, a szolgáltató köteles e feltétel vagy hasonló tartalmú feltétel alkalmazásával valamennyi fogyasztói szerződés tekintetében felhagyni. A szolgáltatót ugyanezen kötelezettség terheli akkor is, ha a bíróság e feltétel alapján a jogalap nélküli gazdagodásnak, vagyoni vagy nem vagyoni kárnak a fogyasztó részére történő megtérítésére kötelezte. Ugyanez a kötelezettség terheli a szolgáltató **[eredeti 5. o.]** jogutódjait is.

III. Az uniós jog

16. A 93/13 irányelv (13) preambulumbekkezdése szerint:

„mivel a tagállamoknak azok a törvényi vagy rendeleti rendelkezései, amelyek közvetve vagy közvetlenül meghatározzák a fogyasztói szerződések feltételeit, vélhetően nem tartalmaznak tisztességtelen feltételeket; mivel ezért nem tűnik szükségesnek, hogy alárendeljék ennek az irányelvnek azokat a feltételeket, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy a Közösség aláíró felei; mivel ebben a vonatkozásban az 1. cikk (2) bekezdésében szereplő »kötelező törvényi vagy rendeleti rendelkezések« kifejezés azokat a szabályokat is lefedi, amelyeket a jogszabály szerint akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha ők másban nem állapodtak meg;”

Ezen irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek az a célja, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit.

Azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy [az Európai Unió] aláíró [helyesen: aláírói], különösen a fuvarozás területén, nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá.”

Az említett irányelv 3. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

A melléklet tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők.”

Ugyanezen irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a szövege a következő:

„A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ. [Helyesen: A 7. cikk sérelme nélkül valamely szerződési feltétel tisztességtelen voltát a szerződés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások természetének figyelembevételével kell megítélni, tekintettel – a szerződéskötés időpontjára vonatkoztatva – a szerződéskötést kísérő valamennyi körülményre, valamint e szerződés vagy más olyan szerződés összes többi feltételére, amelytől e szerződés függ.]”

A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint **[eredeti 6. o.]** nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

Ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

Az említett irányelv 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak.”

Az említett irányelv 3. cikk (3) bekezdésében említett feltételekről szóló melléklete 1. pontjának e) alpontja tartalmazza azokat a feltételeket, **„amelyek tárgya vagy hatása az, hogy a kötelezettségét nem teljesítő fogyasztótól aránytalanul magas összeg megfizetését követelik meg kártérítés címén”**.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az első kérdésről

17. A szlovák jogszabályok értelmében a hitelező az adóssal (így az adós fogyasztókkal) szemben késedelmi kamatra jogosult, amelynek összegét a kormányrendelet útján, a gazdaság állapota függvényében határozza meg 1/. Ha azonban a hitelező a késedelmi kamatokat meghaladó kárt szenvedett, a hitelező kártérítésre is jogosult. Ha a hitelezőt kár érte, a kártérítéshez való jogát a törvény nem korlátozza. Az egyetlen korlát a **tényleges kár**. **A törvény azonban előírja a késedelmi kamatok levonását a kártérítésből, amelyek minimális átalány-kártérítés funkcióját töltik be**; az átalányjelleg (késedelmi kamatok) azon körülményre tekintettel megengedett, hogy a késedelmi kamatok intézménye egyidejűleg szankcionáló funkciót is betölt.
18. A bíróság megállapítja, hogy a hitelezőnek az előző pontban említett jogai a hitelezőt törvény alapján illetik meg, tehát abban az esetben is, ha nem képezték megállapodás tárgyát. A törvény így a fogyasztó késedelme esetén **teljes körű** kártérítést biztosít a hitelező számára, ugyanakkor a fogyasztói ügyekben megtiltja a fogyasztók jogi helyzetének szerződéses alapú kedvezőtlenebbé tételét.
19. Mindazonáltal a bank a törvény által korlátozott szankcionálási-kártérítési mechanizmusból eredő jogokon túl a Bíróság C-96/16. és C-94/17. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletére hivatkozik, és a késedelmi kamatokkal együtt szerződéses kamatokat is alkalmaz azzal érvelve, **[eredeti 7. o.]** hogy a kamatok a pénz visszafizetéséig járnak. Ezt támasztja alá az az álláspont, hogy az adós használja a pénzt, ezért pedig kamatot kell fizetnie. Ezzel kapcsolatban értelmezési probléma merült fel, amely a bíróságot arra indította, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesszen elő.
20. Nem lehet kétség afelől, hogy ha a fogyasztó nem törleszti tartozását, akkor viselnie kell a késedelem költségeit. Amint arra a bíróság már rámutatott, a szlovák jog biztosítja a hitelezők számára mind a visszatérítés elmaradásához kapcsolódó költségek **teljes mértékű** megtérítéséhez való jogot, mind pedig a szankciókhoz való jogot (késedelmi kamatok). A pénzhasználat után felszámított szerződéses kamatok ugyanakkor **a szolgáltatás árát** képezik, a szlovák jogalkotó pedig csak egyetlen szerződéstípus tekintetében szabályozza a termék árának a megállapodás szerinti időszak végén történő megfizetésére vonatkozó kötelezettséget, mégpedig a bérleti díj megfizetése tekintetében, ingóságok gazdasági tevékenység keretében történő bérletére vonatkozó szerződés alapján 2/.
21. Ami a kölcsönöket illeti, a polgári törvénykönyv nem írja elő kifejezetten annak lehetőségét, hogy a szolgáltatás árát még a megállapodás szerinti pénzhasználati időszak lejártát követően is fizessék. A kár megtérítésén kívül a jogi szabályozás csak késedelmi kamatok fizetését írja elő, egyben meghatározva a kamat korlátját a kormányrendeletben. A szerződéses kamatok az e törvény által meghatározott korlátba ütköznek.

22. A bíróság nem teheti meg, hogy nem foglalkozik a kamatok és a késedelmi kamatok halmozódása következményeinek kérdésével, és azzal, hogy az ilyen halmozódás nem eredményezi-e a nemzeti jog által megállapított szankcionálási-kártérítési mechanizmus egészének csorbítását.
23. A hitelezőnek lehetősége van arra is, hogy más szankciókat is alkalmazzon, mint például a szerződésen alapuló kötbért, ha azonban valamennyi szankció eléri a követelés tőkeösszegét, a hitelező ezt követően már csak késedelmi kamatra jogosult 3/.
24. Így a szlovák szabályozás a fogyasztó általi szerződésszegés miatt elszenvedett kárért **teljes körű kártérítést** biztosít a hitelezőknek. A szabályozás ugyanolyan szabályokat ír elő valamennyi, pénzbeli követeléssel előálló hitelező tekintetében, például vállalozási szerződések, bérleti szerződések, valamint fogyasztói hitelszerződések és egyéb szerződések alapján. Ami a késedelmi kamatokat illeti, a polgári törvénykönyv egyáltalán nem biztosít előnyt a bankok és a kölcsönt nyújtó egyéb vállalkozók számára más pénzbeli követelések jogosultjaihoz képest.
25. **A törvény tiltja, hogy a fogyasztó a polgári törvénykönyv által előírt jogi helyzethez képest a szerződés alapján hátrányosabb jogi helyzetbe kerüljön (a polgári törvénykönyv 54. §-ának (1) bekezdése).**
26. Nem merülhet fel kétség a tekintetben, hogy a törvényben előírt szankcionálási mechanizmuson kívül, amely a hitelező által elszenvedett kár teljes megtérítését feltételezi, további terhek, vagyis a szerződéses kamatok (a kamatok halmozódása) már olyan terhet jelentenek, amely túllép a jogszabályi kereteken, és a jogi helyzet tekintetében hátrányosabb helyzetbe hozza a fogyasztót, amit a polgári törvénykönyv 54. §-ának (1) bekezdése tilt.
27. Ha nem vennék figyelembe a szlovák szabályozást, és kizárólag a késedelmi kamatokon felüli kamatok megfizetésére vonatkozó kötelezettségre támaszkodnánk, a fogyasztó az alkalmazandó jog alapján rendkívül igazságtalan helyzetbe kerülne. **A hitel azonnali esedékessé válását [eredeti 8. o.] követően ugyanis a hitelező nemcsak a szerződésből eredő valamennyi jogot tartaná meg, beleértve a kamatokat is, hanem a kamatokhoz hozzáadhatná a késedelmi kamatokat, az egyéb szankciókat, valamint a kártérítés lehetőségét is. Másrészt a fogyasztónál nem maradna semmi a szerződés által biztosított előnyökből.**
28. A megtartott szerződéses jogosultságok tehát a hitel lejárat előtti megszüntetésének kimondását követően 100:0 arányban a fogyasztó hátrányára alakulnának, és a hitelező a saját „100”-án felül a törvényes szankcionálási-kártérítési mechanizmusból eredő előnyt is élvezné.
29. A szlovák jog értelmében a bank nem köteles a hitel azonnali esedékessé tételére. Ez a bank kizárólagos joga. Amennyiben a bank nem tenné a hitelt azonnal esedékessé, a szerződés alapján megállapított időszak végéig illelné meg a szerződéses kamat. Ezzel szemben szinte biztos, hogy ha a bank a hitelt azonnal

esedékessé tenné, a bank álláspontjának elfogadása esetén az azonnali esedékesség válás a kamatok és a késedelmi kamatok halmozódása nyomán a bank számára jelentősen kedvezőbb eredményre vezetne. Minél korábban teszik tehát azonnal esedékessé a hitelt, a bank annál korábban kezd részesülni a kamatok halmozódásának előnyeiből. Amennyiben azonban egy ilyen megközelítést összevetünk a fogyasztó hátrányos és társadalmi szempontból kedvezőtlen helyzetével, egy ilyen mechanizmus a fogyasztók életminőségének romlásához vezetne.

30. Nem tételezhető fel, hogy több százezer fogyasztó a pénz felhasználása miatt érzett lelkesedéssel sértené meg a fogyasztói hitelek törlesztésére vonatkozó kötelezettséget, mivel a fogyasztók késedelme bírósági és végrehajtási eljárásokat von maga után, amely eljárások során a végrehajtás keretében gyakran zárolják a fogyasztók vagyont.
31. Inkább úgy tűnik, hogy a probléma egyrészt a fogyasztók kedvezőtlen vagyoni helyzetében rejlik, amint azt HD esete is jelzi, másrészt pedig a hitelező azon kötelezettségének megsértésében, hogy megvizsgálja a fogyasztó hitelképességét, és a fogyasztó vagyoni helyzetének függvényében a hitelnyújtást kellő szakmai gondossággal mérlegelje. E tekintetben a bank minimális óvatosság mellett észlelhette volna HD fizetőképességének hiányát, a hitelt mégis rendelkezésre bocsátotta, majd azonnal védelmet kért. A fogyasztói hitelről szóló irányelv célja, hogy figyelembe vegye a fogyasztó hitelképességét 4/.
32. A bíróság megállapítja, hogy az ítélezési gyakorlat szerint a bank követelése szintén vagyoni értékű jognak minősül, és hogy e vagyont a törvény késedelmi kamatokkal, kártérítési joggal és egyéb szankciókkal biztosítja. A késedelem és a késedelmi kamatok intézménye általában a jogsértésből eredő jogosultságokhoz, míg a kamatok, mint a pénz ára, a pénz **engedélyezett** használatának időtartamához kapcsolódnak, ami logikusan a szerződésben az esedékesség időpontjáig megállapított időszakra vonatkozik.
33. Továbbá a szlovák jog értelmében a késedelmi kamatok szankciónak minősülnek, a szerződéses kamat pedig a pénzeszközök rendelkezésre bocsátásának ára. A különbség ugyanakkor abban áll, hogy a szlovák jogi szabályozás a polgári törvénykönyvben nem írja elő a fogyasztók és más adósok azon kötelezettségét, hogy a késedelem bekövetkezését követően a késedelmi kamattal együtt a szerződéses kamatokat is megfizessék. Mindazon hitelezők, akik pénzbeli követeléssel rendelkeznek, a késedelem bekövetkezését követően a fogyasztóval szemben a jogszabály által korlátozott késedelmi kamatokra jogosultak. Nem olyan kamathoz való jogról van tehát szó, [eredeti 9. o.] amelyek a pénz rendelkezésre bocsátásának árát jelentik a pénz szerződésben megállapított időtartam alatti, azaz az esedékesség napjáig történő használata ellenében. Míg az esedékességig olyan szerződészerű állapotról van szó, amelynek a szerződéses kamatok felelnek meg, a késedelem esedékességet követő állapota az e jogsértésből eredő követelésekhez, különösen a szankciókhoz és a kártérítéshez kapcsolódó jogsértő állapotnak minősül.

34. Amint azt a bíróság már megállapította, a polgári törvénykönyv által előírt egyetlen szerződéstípus, amely még a megállapodás szerinti időszak lejártakor is díjfizetést feltételez, az ingóságok gazdasági tevékenység keretében, a polgári törvénykönyv 723. §-ának (1) bekezdése alapján történő bérbeadása, amely rendelkezés szerint a megállapodás szerinti időszak lejártát követően is fizetni kell az árat (bérleti díj) 2/.
35. Ennélfogva a szlovák szabályozás: 1) nem ír elő kamatokat a fogyasztó rendelkezésére bocsátott pénz esedékességet követő felhasználása után, hanem kizárólag egyéb szankciókkal és kártérítéssel együtt alkalmazható késedelmi kamatról rendelkezik, és 2) megtiltja, hogy az 1) pont szerint törvényben (a polgári törvénykönyv 54. §-ának (1) bekezdésében) megállapított állapot szerződés alapján hátrányosabban alakuljon.
36. A kamatok esedékességet követően történő fizetése kétségeket vet fel, így a bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett elő [omissis].

[omissis] [Az első kérdés megisméltése]

A második kérdéstről

37. A bíróság a második kérdést arra az esetre fogalmazza meg, ha az első kérdésre a Bíróság igenlő választ ad, vagyis arra az esetre, ha az uniós joggal ellentétes lenne a késedelemre vonatkozó szlovák jogi szabályozás, a fogyasztó szerződéses hátrányosabb helyzetbe hozásának tilalmával kapcsolatban.
38. Nem lehet kétség afelől, hogy ha a fogyasztó időben (az esedékességig) visszafizeti a banknak a pénzt, a bank ilyen esetben természetesen új befektetésre törekszik. Ugyanakkor ehhez hasonlóan nem lehet kétséges, hogy egy új fogyasztóval kapcsolatos új befektetésnek nem kell ugyanolyan előnyöket biztosítania, mint a korábbi fogyasztó esetében. **[eredeti 10. o.]**
39. Következésképpen a szerződéses kamatok, amennyiben azokat a szankciókkal és kártérítéssel együtt kellene kifizetni, lényegében átalány-kártérítésnek felelnének meg. Az átalányösszeg fizetése, annak feltevése mellett, hogy a tényleges kár kisebb, alapvető kérdéseket és bizonytalanságokat vet fel, és ellentétes a fogyasztók életminősége javításának gondolatával. Ezért is teszi fel tehát a bíróság a második kérdést.

[omissis][a második kérdés megisméltése]

[omissis] [fellebbezéssel kapcsolatos tájékoztatás]

[omissis][hely, dátum]

[omissis] **Michal Boroň**

a tanács elnöke, előadó bíró

[omissis]

Magyarázó megjegyzések és hivatkozások:

1. A Szlovák Köztársaság kormánya a múltban a kamatok felső határát 1993. december 20. és 1995. március 16. közötti időszakban 24%-ban állapította meg. (<https://www.najpravo.sk/clanky/vyvoj-sadzieb-urokov-z-omeskania.html?print=1>)
2. A polgári törvénykönyv 723. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha a bérlő a dolgot a szerződésben megállapított határidő lejártát követően adja vissza, a bérleti díjat a dolog visszaszolgáltatásáig köteles fizetni. Ha a bérlő a dolog visszaszolgáltatásával késedelembe esett, késedelmi díjat is kell fizetnie.

87/1995 Zz. kormányrendelet, 3a. §-ának (3) bekezdése, lásd a 13. pontot.
3. Szlovákiában mintegy 3 500 000 végrehajtás van folyamatban, lásd továbbá a Bíróság C-76/10. sz. ügyben hozott ítéletét. **[eredeti 11. o.]**
4. A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (28) preambulumbekzdése.
5. Példaként a C-240/98–C-244/98. sz. egyesített ügyek: *„az irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig információs szintje tekintetében, amely helyzet az eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásához vezet, anélkül hogy a fogyasztó befolyásolni tudná ezek tartalmát. Az irányelv 6. cikkében kitűzött célkitűzés – amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy írják elő, hogy a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve – csak akkor érhető el, ha a fogyasztóknak maguknak kell az ilyen feltételek tisztességtelen voltára hivatkozni. Olyan jogviták esetén, amelyeknek értéke gyakran nem túl magas, az ügyvédi díjak mértéke magasabb lehet, mint a szóban forgó összeg, és ez a tény elriaszthatja a fogyasztót attól, hogy jogorvoslással éljen valamely tisztességtelen kikötés alkalmazása ellen. Bár jó néhány tagállamban az eljárási szabályok lehetővé teszik, hogy ilyen jogvitákban a magánszemélyek saját magukat képviseljék, fennáll az a nem elhanyagolható kockázat, hogy a fogyasztó tájékoztatatlanságból nem hivatkozik a vele szemben alkalmazott kikötés tisztességtelen voltára.”*